

ΤΟ ΠΡΟΤΥΠΟΝ ΤΟΥ ΛΙ ΠΟΙΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ G. VALERII CATULLI

Ὁ Francis P. Simpson ἐν τῇ ἐκδόσει αὐτοῦ «Ἐκλεκτὰ ποιήματα τοῦ Κατούλλου»¹ παραθέτει καὶ τὸ ΛΙ ποίημα τοῦ ποιητοῦ τῆς Βερώνης, ὅπερ εἶναι μίμησις Σαπφικοῦ ποιήματος.

Τὸ ΛΙ ποίημα τοῦ Κατούλλου², ὅπως σήμερον σφάζεται, εἶναι ἑλλιπές³. Ὅμως αἱ φραστικά ὁμοιότητες τούτου, αἱ δλόκληροι προτάσεις καὶ οἱ στίχοι καθιστοῦν φανεράν τὴν πρόθεσιν τοῦ συγγραφέως, νὰ προσεγγίσῃ τὴν Λεσβίαν ποιήτριαν εἰς τὸ μοναδικὸν εἰς δύναμιν παραστάσεως καὶ συνθέσεως ποίημα αὐτῆς, νὰ προσεγγίσῃ τὴν γοητείαν τῆς ἀβρότητος, τὴν λεπτότητα τοῦ λαμπροῦ σπινθηροβόλου πνεύματος.

Πρόθεσις τοῦ ποιητοῦ ἦτο νὰ συνθέσῃ λυρικὸν ποίημα, ὅπερ καίμενον ἐπὶ τῶν πλαισίων τῶν κλασσικῶν προτύπων ἐνέχει ἑλληνικὴν χροιάν. Οὕτω παρέλαβεν ἀπὸ τὴν Σαπφῶ, σχεδὸν αὐτούσιον, τὸ ποίημα καὶ ἠκολούθησε πιστῶς τὰ ἴχνη τῆς Λεσβίας ἐπ' αὐτοῦ. Περί τὰ τέλη τοῦ ποιήματος μόνον διέσπασε τὴν συνέχειαν. Ὁ Ρωμαῖος λυρικός παρέχει εἰς τὸν ἐρμηνευτὴν τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι τὸ ποίημα αὐτοῦ εἶναι μᾶλλον παράφρασις, προσαρμογὴ ἢ ἀπλὴ μίμησις. Σύνηθες ἄλλως τε φαινόμενον κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀναγεννήσεως καὶ μετὰ.

Ἡ προσαρμογὴ τοῦ ποιήματος φαίνεται ἐπεξεργασμένη καὶ τεχνικῶς συνδεμένη. Ἐνεκα τούτου δεικνύομεν τὰς χρησιμοποιουμένας λέξεις *gemina teguntur lumina poete*, αἵτινες εἶναι τεχνικῶς πλησιέστεραι τῶν: ὀππάτεσσι δ' οὐδὲν ὄρημα. Ὁ ποιητὴς τῆς Βερώνης παρὰ τὰς παρατηρήσεις περὶ ἀπλῆς προσαρμογῆς ἢ μιμήσεως τοῦ ποιήματος παρέχει διαφορὰς.

Τὸ Σαπφικὸν ποίημα ἔχει ὡς ἑξῆς⁴.

Φαίνεται μοι κῆνος ἴσος θέοισιν
ἔμμεν' ὦνηρ, ὅττις ἐνάντιός τοι
ἰσδάνει καὶ πλάσιον ἄδου φωνή-
σας ὕπακούει
καὶ γαλαίσας ἰμέροεν, τό μ' ἦ μᾶν
καρδίαν ἐν στήθεσιν ἐπτόαισεν,
ὡς γὰρ ἔξ σ' ἴδω βρόχε' ὡς με φώναι-
σ' οὐδ' ἔν' ἔτ' εἴκει,

5

1) Francis P. Simpson : *Select Poems of Catullus*, London 1952, p. 20, 21.

2) Τὸ πλήρες τοῦ ποιητοῦ ὄνομα Gaius Valerius Catullus. Ἐγεννήθη εἰς Βερώνην τῷ 87 ἢ 84 π. Χ. καὶ ἀπέθανε τῷ 54 π. Χ.

3) Ἴδὲ καὶ Catulli, Tibulli, Properti, Nova editio Josephus Scaliger in Bibliopolio Commeliniano 1600. Ὁμοίως, Catulle par G. Lafaye, Paris, *Les belles Lettres*, 1949, ὡς καὶ P. A. B. Mynors : *G. Valerii Catulli, Carmina*, Oxonii 1960.

4) Ἴδὲ E. Lobel et D. Page : *Poetarum Lesbiorum fragmenta*, Oxonii 1955, No 31.

ἀλλ' ἄκαν μὲν γλῶσσα ἴξαγε λέπτον
 δ' αὐτικά χρωδί πῦρ ὑπαδεδρόμακεν, 10
 ὀππάτεσι δ' οὐδ' ἐν ὄρημι', ἐπιρρόμ-
 βεισι δ' ἄκουαι,
 κάδ' δέ μ' ἴδρωσ κακχέεται, τρόμος δέ
 παῖσαν ἄγρει, χλωροτέρα δέ ποίας
 ἔμμι, τεθνάκην δ' ὀλίγω 'πιδεύης 15
 φαίνομ' ἴαι
 ἀλλὰ πᾶν τόλματον ἐπεὶ ἴκαί πένητα . . .

Ἄς μοι ἐπιτραπῆ νὰ παραθέσω ἐνταῦθα καὶ τὸ ΛΙ ποίημα τοῦ Κατούλλου ¹, ἵνα καταστῆ εὐκολωτέρα τῷ ἀναγνώστῃ ἢ σύγκρισις τῶν δύο ποιημάτων πρὸς ἔλεγχον τῆς ἄκριβείας.

Ille mi par esse deo videtur,
 Ille, si fas est, superare divos,
 Qui sedens adversus identidem te
 spectata et audit 5
 dulce ridentem, misero quod omnis
 eripit sensus mihi : nam simul te,
 Lesbia, aspexi, nihil est super mi

 lingua sed torpet, tenuis sub artus
 flamma demanat, sonitu suo 10
 tintinant aures, gemina teguntur
 lumina nocte.
 Otium, Catulle, tibi molestum est :
 Otio exsultas nimiumque gestis :
 Otium et reges prius et beatas 15
 perdidit urbes.

Ἀμφότερα τὰ ποιήματα ἔχουν τόνον ἐρωτικόν. Εἰκονίζουσι διὰ τῶν σωματικῶν ἐκδηλώσεων τὸ πάθος τῆς ἐρωτικῆς ζηλοτυπίας. Ἡ Λεσβία ποιήτρια ἐκφράζει αἰσθη-
 ματα τῆς καρδίας αὐτῆς ὡς ἐπίσης καὶ ζηλοτυπίαν πρὸς τὴν Ἀθλίδα διὰ τινος ἀσυγ-
 κρατήτου πάθους ². Ταῦτα δηλοῦν αἱ φράσεις «τό μ' ἦ μάν καρδίαν ἐν στήθεσιν
 ἐπτόαισεν»—ἀλλὰ κάμ μὲν γλῶσσα ἴξαγε, λέπτον δ' αὐτικά χρωδί πῦρ ὑπαδεδρόμακεν».

Ζηλοτυπίαν καὶ πάθος ἐκφράζουσι οἱ στίχοι «κάδ δέ μ' ἴδρωσ κακχέεται, τρόμος
 δέ παῖσαν ἄγρει, χλωροτέρα δέ ποίας ἔμμι, τεθνάκην δ' ὀλίγω 'πιδεύης φαίνομ'».

Εἰς τὸν Κάτουλλον φαίνεται ἡ σχέσις τῆς ὁμοιότητος καὶ τῆς προσαρμογῆς, κα-
 θὼς καὶ ἡ διάθεσις τοῦ ποιητοῦ νὰ ἐκφράσῃ διὰ τοῦ ποιήματος αὐτοῦ τὰ αὐτὰ ὡς καὶ
 ἡ Λεσβία ποιήτρια αἰσθήματα. Τὰ αἰσθήματα αὐτοῦ πρὸς τὴν Λεσβίαν Κλωδίαν, ἀδελ-
 φὴν τοῦ δημάρχου Ποπλίου Κλωδίου Πούλχρου καὶ σύζυγον τοῦ Κοῖντου Μετέλλου.
 Εἰς τὴν ἐμπνευσμένην ταύτην ἔλεγείαν ψάλλει τὴν ἀγάπην αὐτοῦ πρὸς τὴν ὠραίαν
 ἐκείνην γυναῖκα ἀλλὰ συγχρόνως ἐκφράζει τὸ μῖσος πρὸς τὴν ἀστατον ἐρωμένην.
 Ψυχὴ, σῶμα, ἀκοή, γλῶσσα, μετέχουσιν. Ὁ ποιητὴς διατελεῖ ἐν ἰσχυροτάτῃ ἐξάψει. Ἀπο-
 ρεῖ, ἐκπλήσεται, ταράσσεται, πάσχει ³.

1) R. A. B, Mynors, ἐνθ' ἄ., p. 35.

2) Will. Durant : Ὁ Βίος τῶν Ἑλλήνων. Ἐπιμ. Ἀ. Δασκαλάκη, σ. 184.

3) Κ. Ι. Μερντίτου : Ἡ ἀπλουστάτη πρότασις τῶν κλασσικῶν γλωσσῶν. Ἐν Ἀθῆναις
 1952, σ. 131 κέ.

Ὁ Κάτουλλος μεταφράζει τὴν Λεσβίαν ποιήτριαν, ὡς δεικνύουν οἱ στίχοι κατωτέρω. Διὰ τῶν ἐκφράσεων αὐτοῦ δαμάζει καὶ καταμαγεύει τὸν ἐρμηνευτὴν.

Σαπφῶ : Φαίνεται μοι κήνος Ἴσος θεοῖσιν | ἔμμεν' ὤνηρ στίχ. 1 | 2.

Catullus : Ille mi par esse deo videtur | ille vers. 1 | 2.

Ὁ apparatus criticus τῆς Ὁξονικῆς ἐκδόσεως ¹ παρέχει mi(c)hi ἀντὶ mi. Ἐπίσης impar ἀντὶ par. Σημειοῦμεν τὴν διαφορὰν τοῦ Σαπφικοῦ θεοῖσιν—θεοῖσιν, ἣν παρέχει ὁ P(arisinus 1741) codex. Ὁ Ἀπολλώνιος ἀναγιγνώσκει θεοῖς ² ἔναντι τοῦ deo παρά τῷ Κατούλλῳ.

Σαπφῶ : Ὅτις ἐναντιός τοι | ἰσδάνει στίχ. 2 | 3.

Catullus : qui sedens adversus te vers. 2.

Ἰσδάνει γράφει ὁ Blomfield : τοιζάνει (τοι ἰζάνει) ὁ P. Ὁ codex V (=fons communis codd O et X) εἰς τὸν 3 | 4 στίχον παρέχει te spectat ἀντὶ te | spectat.

Σαπφῶ : γελαίσας ἡμέροεν στίχ. 5.

Catullus : dulce ridentem vers. 5.

Ὁ Buttman ἀντὶ γελαίσας διώρθωσε γελαῖ*ς.

Σαπφῶ : ὡς γὰρ ἔς σ' ἴδω βρόχε' ὡς με φώναι·
σ' οὐδ' ἔν ἔτ' εἴκει, στίχ. 7 | 8

Catullus : nam simul te,
Lesbia, asprexi, nihil est super mi vers. 6 | 7.
(vociis in ore)

Ἡ ἔλλειψις τοῦ ἐπομένου στίχου δημιουργεῖ ὑποψίας. Ἀποκαθίσταται συμφώνως τῇ σαπφικῇ ἐννοίᾳ. (G. Lafaye : Catulle, ἔ. ἀ. σ. 33).

Σαπφῶ : Ἄλλ' ἄκαν μὲν γλῶσσα φέαγε λέπτον
δ' αἴτικα χρωῖ πῦρ ὑπαδεδρόμακεν στίχ. 9 | 10.

Catullus : lingua sed torpet, tenuis subartus
flamma demanat, vers. 9 | 10.

Εἰς τὸν 9ον στίχον τῆς Σαπφούς ὁ Ahrens γράφει φέαγε. Ὁ P(arisinus 1741) codex παρέχει ἔαγε. Εἰς δὲ τὸν 10ον χρωῖ ὁ Bergk, χρωῖ ὁ P. Εἰς τὸν Κάτουλλον ἡ λέξις flamma παρέχεται flamina εἰς V (=archetypum, fons communis codd O et X) cod.

Σαπφῶ : ὀππάτεσσι δ' οὐδ' ἔν ὄρημ', ἐπιρρομ-
βεισι δ' ἄκουαι στίχ. 11 | 12

Catullus : sonitu suopte
tintinant aures, gemina teguntur
lumina nocte. vers. 11 | 12.

Τὸ Σαπφικὸν ὀππάτεσσι, ὁ P παρέχει ὀππάτεσι. | ὄρημ'(ι) Hoffmann ὄρη μῆ | ἐπιρρομβεῖσι P | ἄκουαι : ἄκουε P². Εἰς τὸν Κάτουλλον ⁴ tintiant παρέχει ὁ O (=Oxonienis Canonicianus class. lat 30 SXIV). tintinnant R (=Vaticanus Ottobonianus lat. 1829 SXIV ex) ⁵.

1) R. A. Mynors, ἔνθ' ἀ., p. 35.

2) Ἰδὲ Π. Γ. Δεκατοῦ : Σαπφῶ, Βιβλιοθ. «Παπύρου», ἀριθ. 29. Ἐν Ἀθήναις 1938 σ. 34. Κ. Σ. 1.

3) Ἰδὲ Π. Γ. Δεκατοῦ : Σαπφῶ, ἔνθ. ἀνωτέρω, σ. 34 κέ.

4) R. A. B. Mynors, ἔνθ. ἀν., p. 36.

5) Josephi Scaligeri : Castigationes in Catullum, Tibullum, Propertium. In Bibliopolio Commeliniano 1600, p. 47, ὅπου ἀναφέρεται εἰς τὴν σελ. 26 τοῦ κειμένου τοῦ ποιήματος. Ἐπάγεται ὁ Scaliger TINNIYNT aures Recte liber scriptus tintinant aures. Afranius : Ostiaris impedimenta tintinare audio. Naevius : Tantum ubi molle crepitum facient, tintinabunt compedes, Inde tintinabulum.

Λέξεις, φράσεις μεταφράζονται άπλως ή και παρέχουν άκουστικήν όμοιογένειαν. *Lingua*=γλώσσα, *flamma*=(φλόξ) πύρ, έπιρρόμβεισι ¹, *tintinans* εις την στιχοπλοκήν.

Τό LI ποίημα δέν παρέχει μόνον έξωτερικήν όμοιότητα λέξεων έστω, αλλά και έξωτερικήν έρμηνευτικήν. Βεβαίως ή παραδοχή τής μιμήσεως του ποιήματος του Κατούλλου άνήκει εις τās τρεις στροφάς, ένφ εις την τετάρτην αυτός ό ποιητής τρέπεται πρός έαυτόν. Πρέπει όμως νά παραδεχθώμεν, ότι παρ' όλην την προσαρμογήν του ποιήματος εις τό Σαπφικόν πρότυπον ό Κάτουλλος άνέμειξε μεγάλην συναισθηματικότητα, όπερ άλλως τε είναι και χαρακτηριστικόν γνώρισμα τής ποιήσεως αυτού. Διά τό ποίημα αυτό θά ήδυνάμεθα νά έπαναλάβωμεν την φράσιν τής *Ilse Schnell* ² ότι κατά την στιγμήν τής συνθέσεως τών ποιημάτων αυτού ύπήρχον δύο τινά, ό Κάτουλλος και ή δυναμική της έκφράσεως τών συναισθημάτων αυτού.

Ότω καταφαίνεται μία έξαιρετική ίκανότης, ήν έχει ό ποιητής πρός ίδιοποίησιν τών προτύπων. Προσέτι εις τό XXXV ποίημα στίχ. 16 «*Sapphica puella | musa doctior*» αναφέρει και έπιθαλάμιον αυτής τής Σαπφούς έμιμήθη ³.

*Ένεκα τής παρελεύσεως έτών τά εις δύο ή τρία ποιήματα ύπάρχοντα παραδείγματα μιμήσεως δίδουν την εύκαιρίαν τής διαπιστώσεως, ότι και εις πλήθος άλλων μη διασωθέντων ποιημάτων ύπήρχε μίμησις ⁴.

Όυτε και του Σιμωνίδου τά ποιήματα ύπήρξαν άγνωστα αυτόφ, όπως τουλάχιστον έπιτρέπεται νά έξαχθή έκ τών λόγων του ποιήματος XXXVIII vers. 8 «*Maestius lacrimis Simonideis*» ⁵.

*Ό Βερώνιος ποιητής μεταφέρει εις την Λατινικήν λέξεις και μέτρον. Ένφ τό περιεχόμενον τής τρίτης στροφής μεταβάλλεται. «*Otium Catulle, tibi molestum est*» έχει γράψει. *Ό *Lachmann* ύποθέτει, ότι είναι τό αυτό και εις τό αυτό πνεύμα με άνάλογον μη διασωθείσαν Σαπφικήν στροφήν. Δέν δυνάμεθα όμως νά ύποθέσωμεν έπειδή τό έλληνικόν ποίημα δέν παρεδόθη ήμίν άκέραιον. *Ό Κάτουλλος ένταύθα ονομάζει έαυτόν, ένφ εις τόν 7ον στίχον αναφέρει την Λεσβίαν. *Έτερον ούδέν δύναται τις νά ίδη ποσοτικώς εις τό ποίημα ή μόνον ταυτότητα στίχου και μέτρου ⁶.

*Έν τούτοις όι στίχοι 13—16 τής τελευταίας στροφής δέν άνταποκρίνονται πρός τό νόημα τών προηγουμένων. Μνημονεύεται ένταύθα άνάπαυσις, άπραγμοσύνη (*otium*) του Κατούλλου. *Η ύπερβολή τής άναπαύσεως είναι άπαγόρευσις. Καταστρέφει και βλάπτει τούς πάντας. *Ό στίχ. 14 κυρίως τό «*exsultas . . . gestis*» δεικνύει την άμεριμνησίαν και τās έορταστικές έκδηλώσεις έν τφ βίφ του ποιητού. Συμπερασματικώς νοουθετεί έαυτόν ό ποιητής διά τής τελευταίας στροφής πρός άντιμετώπιν αυτής του τής καταστάσεως. *Ό *F. Simpson* πιστεύει, ότι άν και όι στίχοι είναι μορφολογικώς Σαπ-

1) *Έπιρροβείω, έφορμω μετά ήχου προσρχομένου έκ περιστροφικής κινήσεως. Σχολ. εις Πίνδ. I 4. 78 (β 65). *Έν Σαπφού 2. 11. *Ό *Bergk* άναγινώσκει έπιρρομείω=έπηχώ, εούζω επάνω εις τι, περι τής θαλάσσης, ως οτε πόντος ίαχεν όξεισιν έπιθρομείων σπιάδεςσι *Απολλ. Ρόδ. Γ 1371. *Έπί λεόντων, βρυχώμαι, *Όπ. Κ β. 36. *Έπί θαλασσίων πτηνών κλαγγάζω' άλλ' οίωνων . . . άσπετον έθνος έπιθρομείειν πελάγεσσιν. *Απολλ. Ρόδ. Δ 240 : *Liddel - Scott*.

2) *Ilse Schnell* : «*Untersuchungen zu Catulls dichterischer Form* (Philol. suppl. XXV. Heft 3) σ. 42, Leipzig 1933.

3) *Ιδε Catull LXII *R. A. B. Mynors*, ένθ. άν. p. 50 και «Σαπφώ», έκδ. Παύρου ένθ' άν. σ. 98.

4) *Carolus Paulus Schulze* : *De Catullo Graecorum imitatore*. Jenae 1871, p. 11 squ.

5) *Carol. P. Schulze* ένθ' άν. p. 11 squ.

6) > > > > > p. 11 squ.

φικοί, όμως ένταύθα εδρίσκειται τεμάχιον άλλου ποιήματος τυχαίως προσηρημένου ¹.
"Άλλως τε και ό 'Οράτιος έμιμήθη τό Σαπφικόν ποίημα ², ώς και πλείστοι τών νεωτέ-
ρων ποιητών ³.

Δυνάμεθα όμως νά διακρίνωμεν τρεις ένότητας εις τό ποίημα.

I. Versus 1—6 «Ille . . . mihi» ένθα ό ποιητής αναφέρεται εις την άνησυχίαν ή την άμφιβολίαν περι τής σταθερότητας τής αγάπης τής Λεσβίας. Κατεχόμενος υπό ζηλοτυπίας φαντάζεται έλλειψιν ίσως προτιμήσεως πρός τό άτομον αυτού υπό ταύτης ⁴.

II. Versus 6—12 «nam . . . nocte». Αιτιολογεί ό ποιητής την βίαίαν άφαρπαγήν τών αισθήσεων αυτού.

III. Versus 13—16 Otium . . . urbes». Νουθετεί έαυτόν ό ποιητής πρός αντιμετώ-
πισιν τής καταστάσεως ⁵.

'Εξάρτερον μουσικότητα περικλείουν αι φράσεις dulce ridentem ⁶ (vers. 5), eripit sensus mihi (vers. 6), sonitu suoapte tintinant aures (vers. 10—11).

1) (F. P. Simpson, ένθ' άν., p 107).

2) Και ένθ' ό Κάτουλλος λέξιν, ρήμα και μέτρον εξεμέτρησεν, ό 'Οράτιος την φυσικήν τού ποιήματος πηγήν απέκρυψεν λίαν εύφυώς και τό πνεύμα μετέβαλεν, ώστε εις τινα ση-
μεία νά προσφέρηται όμοιότης. Liber I XIII. Ad Lydiam.

Quum tu Lydia Telephi
cervicem roseam, cerea Telephi
laudas brachia, vae! meum
fevens difficulti bile tumet jecur.

Tunc nec mens mihi nec color
certa sede manent, humor et in genas
furtim labitur, arguens
quam lentis penitus macerer ignibus

Uror,

³Ο 'Οράτιος έπειδή έγκατελείφθη υπό τής έρωμένης αυτού Λυδίας, εκ ζηλοτυπίας φέγει τόν Τήλεφον, τόν νεαρόν έραστήν αυτής και προσπαθει νά άποσπάση αυτήν άπ' εκείνου πλη-
γώνων έν τή παραφορᾶ τού πάθους. Q. Horatii Flacci: 'Ωδαι, Βιβλίον Α και Β. Μετάφρ.
Κ. 'Ιωαννίδου, έκδ. 6' 'Αθήναι, 1926, σ. 38.

⁴Έτι και IV, I, 35 τού αυτού

Cur parum decoro.

Inter verba cadit lingua silentio. (Πρβλ. Σημείωσιν LI p. 107 τής έκδόσεως τού
F. P. Simpson, ένθ' άν.). Πρό τών όφθαλμών του ό ποιητής ειχε τό εύγενές εκείνο ποίημα
τής Σαπφοῦς «Φαίνεται μοι κλπ.», άν και μόλις όμοιότης τις τών λέξεων γίνεται άντιληπτή.
⁵Ο 'Οράτιος, γράφει ό C. P. Schulze, έ ά. σ. 13, έσεβάσθη πιστεύω τό πρότυπον και κατά
τό έθος ήκολούθησε τούτο.

3) John R. W. Slinger: Due riduzionida Saffo: Napoli 1962 (ένθα ποιήματα
Σαπφοῦς, Κατούλλου, Ugo Foscolo, Giovanni Pascoli, Manara Vagimigli και Salvatore
Quasimodo).

4) Αιώνιον τύπον ζηλοτύπου έδημιούργησεν ό Shakespeare εις τόν «'Οθέλλον» αυτού.

5) 'Ιδὲ και Catulle par G. Lafaye έ. ά., σ. 33, Σημ. 1, 2 και 3.

6) Πρβλ. Hor. od. I, XXII, 24 «Ad Aristium Fuscum»

Dulce ridentem Lalagen amabo
Dulce loquentem.

Μέτρον.

Τὸ ποίημα ἀκολουθεῖ τὴν Σαπφικὴν καλουμένην στροφὴν, ὅπως αὕτη ἔτελειοποιήθη καὶ ἐχορησιμοποιήθη ὑπ' αὐτῆς. Σὺγκειται ἐκ τεσσάρων στίχων, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ τρεῖς πρώτοι εἶναι ἑνδεκασύλλαβοι (δύο τροχαϊκὰ διποδία ἑκατέρωθεν ἑνὸς δακτύλου),

— υ — — υ — — υ — — υ — —

ὁ δὲ τέταρτος Ἀδώνιος (συγκείμενος ἐξ ἑνὸς δακτύλου καὶ ἑνὸς τροχαίου) πούς ¹.

— υ — — υ — —

Ἡ τετράστιχος Σαπφικὴ στροφή παρῆχε μεγαλοπρέπειαν καὶ λυρισμόν. Ὁ τερματισμὸς τῆς στροφῆς διὰ τοῦ Ἀδωνίου πλήρους ἀπαλότητος καὶ γλυκύτητος συμβάλλει εἰς τὴν ἔξαρσιν τοῦ διαθέσεως τοῦ ποιητοῦ.

Τὴν Σαπφικὴν στροφήν ἀπεμιμήθη ὁ Κάτουλλος, διὰ τὴν ἀπευθυνθῆ πρὸς τὴν Λεσβίαν. Εἰς ἀμφοτέρω ἑταίροις τὰ μετρικὰ σχήματα τῶν ποιημάτων Σαπφίως καὶ Κατούλλου παραδεχόμεθα τὸ αὐτὸ μέτρον, ὅπερ καθορίζεται, ὡς ἀκολουθῶς:

τρὶς { (α) — υ — — υ — — υ — — υ — —
(β) — υ — — υ — — υ — — υ — — υ — —

— υ — — υ — — ².

Τὸ ποίημα τοῦ Κατούλλου διακρίνεται διὰ τὴν πλουσίαν ὑπερεκκελίσειν συναισθημάτων, τὴν ἑξαίρετον μίμησιν καὶ μουσικότητα (διὰ τῶν παρηγήσεων τοῦ e (ν. 1 καὶ 3), τοῦ d καὶ t (ν. 3, 5 καὶ 13), τῶν σχημάτων ἐπανόδου, ἦτοι Otium, Otio, Otium (ν. 13, 14 καὶ 15) χάριν τῆς συμμετρίας διὰ τοῦ ὕψους τῆς περιβολῆς. Τὸ ποίημα τοῦτο κατέστη περίφημον, τὴν αἴγλην δ' ἔδωκε τούτῳ τὸ Σαπφικὸν ποίημα ².

1) Ὁ Ἀδώνιος (ποίημα) ἀναφέρτεται εἰς τὸν Ἀδωνίον. Ἐνταῦθα εἶναι ὁ ὅσος καὶ ἑξήσος τοῦ ἑξαμέτρου, ἧτοι ὁ δάκτυλος καὶ ὁ τροχαῖος αὐτοῦ. Τοῦτον μετεχειρίσθησαν ἡ Σαπφώ, ὁ Κάτουλλος καὶ ὁ Ὀράτιος κατ' ἐξοχὴν. ¹ Idē Hor.

I. Carm. II, X, XXII, XXV, XXX, XXXII, XXXVIII.

II. Carm. II, IV, VI squ.

Ἐπίσης καὶ οἱ Λατῖνοι Ὑμνογράφοι.

2) F. Simpson ξ. ἀ. Appendix I D q 176 squ.

3) Περὶ τούτου ἐγραψαν, ἐμιμήθησαν, παρέφρασαν ἔτι :

α) Δογγίν, Περὶ Ὑψους κεφ. 10.

β) Lucretius: De rerum natura III, 153.

γ) Πλουτάρχ. Βίος Δημητρίου 38, 4.

δ) Ἑρωτικὸς Η. Θ. IV. 436 Βερν. « . . . καλὴ Σαπφὼ λέγει τῆς ἐρωμένης . . . ».

ε) Racine «Φαίδρα» Α, 3 (ιδὲ II, Γ. Λεκατσῶν, ἐνθ' ἀν., σ. 36 καὶ σ. 37).